

20.10.2026

חידושים והתפתחויות בתחום האנרגיה אסדרת השוק הבילטרלית בהולכה - מכסה שנייה

יניב בירנבאום¹



לקוחות ושותפים יקרים,

אנו שמחים להציג בפניכם, מעת לעת, שינויי רגולציה וחידושים שיש בהם כדי להשפיע על מיזמים שונים בתחום האנרגיה.

אסדרת השוק הבילטרלית למתקני ייצור ואגירה המחוברים לרשת ההולכה, שנקבעה בהחלטת רשות החשמל מס' 71101, הפכה בתוך זמן קצר לאפיק המרכזי לקידום מתקנים פוטו-וולטאיים גדולים בשילוב אגירה ומתקני אגירה עצמאיים במתח עליון. המכסה הראשונית שנקבעה באסדרה - 2,000 מגה-וואט במונחי גודל חיבור, בתוקף עד ליום 30.6.2027 - התמלאה במהירות: על פי נתוני הרשות, מנהל המערכת ערך ומסר עד כה סקרי חיבור בהיקף של כ-2,500 מגה-וואט למתקנים משולבים (פוטו-וולטאי בשילוב אגירה) ועוד כ-800 מגה-וואט למתקני אגירה עצמאיים, ובימים אלה נערכים סקרי חיבור נוספים.

על רקע זה, ביום 18.10.2026 קיבלה רשות החשמל, בישיבה מס' 751, את **החלטה מס' 75104 - "הגדלת מכסה במסגרת אסדרת השוק הבילטרלית בהולכה והתאמות בשל מגבלות הזרמה וטעינה"**, שפורסמה ביום 20.10.2026. ההחלטה מוסיפה מכסה שנייה של 2,000 מגה-וואט, קובעת פרמטר תכנוני חדש שיחול על המכסה השנייה, מסדירה את מעמדם של מחזיקי סקרי חיבור מהמכסה הראשונית, וקובעת - לראשונה - מנגנון להפחתת מקדמי ההתאמה (Capacity Credit) של מתקנים שסקרי החיבור שלהם כוללים מגבלות הזרמה או טעינה.

¹ יובהר, כי אין במידע המפורט במסגרת מסמך זה כדי לשמש או להיחשב כיעוץ משפטי ו/או המלצה משפטית ו/או חוות דעת משפטית ו/או תחליף ליעוץ משפטי ותכנוני קונקרטי ואין להסתמך על המידע המפורט בו בכל צורה שהיא. יובהר כי כל פעולה שתעשה על פי המידע המוצג הינה על אחריות הקורא בלבד.

חוזר זה עניינו בעיקרי ההחלטה ובמשמעויותיה המעשיות עבור יזמים, קיבוצים, מושבים ובעלי קרקע המקדמים מתקנים בחיבור לרשת ההולכה - הן בפרויקטים חדשים והן בפרויקטים שכבר מחזיקים בסקר חיבור.

רקע - אסדרת השוק הבילטרלית בהולכה (71101)

החלטה 71101 קבעה אסדרה למתקני ייצור ואגירה המחוברים או המשולבים ברשת ההולכה, שבמסגרתה היצרן מוכר את האנרגיה בשוק הבילטרלי (למספק או לצרכן) ומקבל ממנהל המערכת תעודת זמינות בגין הספק המתקן, בהתאם למקדם ההתאמה הקבוע בנספח לאמת מידה 85ב. האסדרה חלה על מתקני אנרגיה מתחדשת שיקבלו אישור תעריף עד ליום 30.6.2027 או עד למכסה של 2,000 מגה-וואט במונחי גודל חיבור, לפי המוקדם. למתקנים משולבים נקבע כי היחס בין קיבולת האגירה להספק הייצור הפוטו-וולטאי המותקן (במונחי DC) לא יעלה על 7 ("יחס אגירה ל-PV").

בחינת סקרי החיבור שנמסרו העלתה, לדברי הרשות, כי חלק מהמתקנים תוכננו כך שהספק הייצור הפוטו-וולטאי נמוך ביחס לגודל החיבור, תוך ניצול מירבי של יחס האגירה ל-PV. הרשות סבורה כי מתקנים אלה אינם מביאים לניצול יעיל של משאב הרשת, "שהוא, כידוע, משאב ציבורי במחסור". בנוסף, סקרי חיבור נוספים הנערכים בימים אלה עשויים לקבל אישור תעריף לפני 30.6.2027 מבלי שקיימת מכסה פנויה להקמתם.

המכסה השנייה - 2,000 מגה-וואט נוספים עד ליום 30.6.2028

על מנת להבטיח רציפות רגולטורית, הרשות מוסיפה לאסדרה **מכסה בהיקף של 2,000 מגה-וואט** המיועדת למתקני ייצור באנרגיה מתחדשת, לרבות בשילוב אגירה, המחוברים או המשולבים ברשת ההולכה ("המכסה השנייה"). המכסה השנייה תעמוד בתוקף **עד למיצויה או עד ליום 30.6.2028, לפי המוקדם**. לוח תעריף 1-6.5 תוקן בהתאם.

הרשות מבהירה כי מטרת המכסה השנייה היא לתת מענה למתקנים הנמצאים בהליכי ייזום מתקדמים, וכי לקראת מועד פקיעתה תידרש הרשות להארכת האסדרה תוך בחינת מכסות נוספות ויתר תנאי האסדרה. עוד מובהר כי **אין שינוי בהיקף או במועדי המכסות האחרות** שנקבעו בהחלטה 71101 - מכסת האגירה העצמאית (600 מגה-וואט עד 30.6.2027) ומכסת מתקני השבת אנרגיה מפסולת (300 מגה-וואט עד 31.12.2027).

פרמטר חדש במכסה השנייה - יחס הספק PV לגודל חיבור לא יפחת מ-1

החידוש התכנוני המרכזי בהחלטה הוא פרמטר מחייב נוסף שיחול **רק על מתקנים שיוקמו במסגרת המכסה השנייה**: היחס בין הספק הייצור הפוטו-וולטאי (במונחי DC) לבין גודל חיבור **לא יפחת מ-1** ("יחס PV לגודל חיבור"). במילים פשוטות - מתקן שגודל חיבור שלו הוא 100 מגה-וואט יידרש להספק מודולים של 100 מגה-וואט DC לפחות. דרישת יחס האגירה ל-PV (עד 7) נותרת בעינה.

הרשות מנמקת את הפרמטר בכך שבסקרי חיבור במכסה הראשונית נקבע גודל חיבור הגדול באופן משמעותי ביחס להיקף הייצור הפוטו-וולטאי, "באופן שגורם להקצאת רשת לא יעילה". המשמעות המעשית היא שבמכסה השנייה לא ניתן עוד "להשעין" מתקן אגירה גדול על רכיב פוטו-וולטאי קטן, והיקף הקרקע הנדרש למתקן נגזר ישירות מגודל חיבור.

מה דינם של מחזיקי סקרי חיבור ובקשות חיבור מהמכסה הראשונית?

ההחלטה מסדירה את מעמדם של מבקשי חיבור שהגישו בקשת חיבור או מחזיקים בסקר חיבור במסגרת המכסה הראשונית, וקובעת כי ככל שהמכסה הראשונית מוצתה (היינו - ניתנו אישורי תעריף בהיקף של 2,000 מגה-וואט), עומדות בפניהם שתי חלופות:

- **עדכון נתוני המתקן** - מבקש החיבור רשאי לפנות למנהל המערכת לצורך עדכון נתוני המתקן בהתאם לתנאי המכסה השנייה (יחס PV לגודל חיבור של 1 לפחות). **שמירת המקום ברשת וסדר בדיקת הבקשות לא ישתנו** בעקבות פנייה כאמור. עם זאת, העדכון לא יאפשר החזרת תשלום ששולם עבור ההתחייבות לחיבור והזרמה ולא יאפשר הארכת מועד ההתחייבות לחיבור (סעיף (ד)(2) לאמת מידה 35כו5).
- **ויתור על ההתחייבות לחיבור** - מבקש חיבור שאינו מעוניין לעדכן את נתוני המתקן רשאי להודיע למנהל המערכת כי הוא מוותר על ההתחייבות לחיבור והזרמה שניתנה לו, ומנהל המערכת ישיב לו **90% מהתשלום** ששולם בעבור ההתחייבות (סעיף (ב)(3) לאמת מידה 35כו5).

מתקן "חוצה מכסות". ככל שהספק של מתקן אחד נכנס בחלקו בגדרי המכסה הראשונית ובחלקו בגדרי המכסה השנייה, יחס ה-PV לגודל חיבור יחושב כממוצע משוקלל. הרשות מדגימה: מתקן של 100 מגה-וואט שסקר החיבור שלו כולל יחס PV לגודל חיבור של 0.5, כאשר נותרה מכסה ראשונית של 60 מגה-וואט בלבד - יעדכן את היחס כך ש-60 מגה-וואט יישארו ביחס של 0.5 ו-40 מגה-וואט יעמדו ביחס של 1, ויחס ה-PV המשוקלל למתקן כולו יהיה 0.7.

אישור תחרותיות למתקני אגירה - תנאי לסגירה פיננסית

הרשות חוזרת ומזכירה את ההבהרה שפרסמה ליזמים המבקשים להקים מתקני אגירה: בעקבות הוספת "אגירת חשמל" לרשימת הזכויות לפי החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013, נדרש אישור תחרותיות (בחינת תחרותיות ענפית וריכוזיות כלל-משקית) בטרם הענקת רישיון ייצור למתקני אגירה. **יזמים המחזיקים בהתחייבות תקפה לחיבור והזרמה ביחס למתקני אגירה, או שהגישו בקשה להתחייבות כאמור, נדרשים לאישור תחרותיות כתנאי לקבלת אישור הרשות לסגירה פיננסית.** מדובר בשלב נוסף בלוח הזמנים של הפרויקט שיש להביאו בחשבון מבעוד מועד.

מקדמי התאמה (Capacity Credit) למתקנים עם מגבלות הזרמה וטעינה

חלק ניכר מסקרי החיבור שנמסרו במסגרת האסדרה כוללים מגבלות שונות - מגבלות על גודל החיבור האפשרי, מגבלות הזרמה ומגבלות טעינה - וזאת למשך מספר שנים לא מבוטל ממועד ההפעלה המסחרית ועד להשלמת פרויקטים מערכתיים ברשת ("תקופת המגבלה"). הרשות קובעת כי התועלת של מתקנים אלה למערכת, המשתקפת במקדמי ההתאמה הקבועים בנספח לאמת מידה 85 ("מקדמי ההתאמה המקוריים"), פחותה, ובשל הקושי של מנהל המערכת להעריך במדויק את היקף המגבלות - נקבע מנגנון אחיד שיחול **בתקופת המגבלה**:

- **במתקן משולב, בגין הספק אגירה בגובה הספק ה-PV (במונחי DC) ולא יותר מגודל החיבור - יחול מקדם ההתאמה המקורי.**
- **במתקן משולב, בגין הספק אגירה העולה על הספק ה-PV (במונחי DC), וכן בהספק של מתקן אגירה עצמאי - פקטור F בנוסחת מקדם ההתאמה שבנספח לאמת מידה 85 יעמוד על 0.15.**

בשימוע שקדם להחלטה הציעה הרשות מקדם התאמה אחיד של 15% על הספק האגירה העודף, ללא תלות במספר שעות האגירה. בהחלטה הסופית רוככה ההצעה, כך שמקדם ההתאמה של הספק האגירה העודף יעמוד על **עד 15%, כפונקציה של שעות האגירה של המתקן**. הרשות מדגימה: מתקן בעל 4 שעות אגירה, בגודל חיבור של 100 מגה-וואט ועם הספק PV של 60 מגה-וואט DC, יקבל בתקופת המגבלה מקדם התאמה משוקלל המחושב לפי כ-60% עבור 60 מגה-וואט וכ-11% (לפי נוסחת מקדם ההתאמה עם $F=0.15$) עבור 40 מגה-וואט הנוספים - מקדם משוקלל של כ-40% למתקן כולו.

עוד נקבע בהחלטה:

- המנגנון יחול על מתקני ייצור פוטו-וולטאיים בשילוב אגירה עם מגבלות הזרמה או טעינה **במכסה הראשונית ובמכסה השנייה כאחד.**
- במהלך תקופת המגבלה **המתקן לא יהיה זכאי לפיצוי על אנרגיה לא מיוצרת** בשל מגבלות טעינה או הזרמה.
- ככל שסקר החיבור מציין **מגבלה על גודל החיבור** עד להשלמת פרויקט מערכת, המתקן יהיה זכאי למכור תעודות זמינות אך ורק בגין ההספק המירבי שאושר בסקר; על גודל החיבור שאושר יחול מקדם ההתאמה המקורי, ונוסחת מקדם ההתאמה תביא בחשבון את גודל החיבור שאושר בסקר.
- בעקבות טענות מבקשי חיבור בשימוע כי הסקרים אינם בהירים דיים, **הרשות הנחתה את מנהל המערכת להבהיר למבקשי חיבור שירצו בכך את המגבלות המופיעות בסקרים ואת המשמעויות הנגזרות מהן - כלי חשוב שמומלץ לעשות בו שימוש.**

הרשות מציינת כי כבר בהחלטה 71101 צוין שמתקנים בעלי מגבלות הזרמה או טעינה עשויים לקבל מקדמי התאמה נמוכים יותר, וכי המנגנון מהווה איזון ראוי בין הצורך בוודאות של השוק באשר לתנאים המסחריים לבין עלויות עודפות שיוטלו על ציבור צרכני החשמל.

תחילה ותחילה

התיקונים ייכנסו לתוקף ממועד פרסומם ברשומות, בנוסחם הסופי כפי שיפורסם, ויחולו על תעודות זמינות שינפיק מנהל המערכת לאחר יום התחילה. **התיקון לנספח לאמת מידה 85ב (מקדמי ההתאמה) יחול גם על מתקנים שכבר קיבלו סקרי חיבור עם מגבלות במסגרת המכסה הראשונית** ושיונפקו להם תעודות זמינות. בתום חמש שנים ממועד כניסת התיקונים לתוקף תבחן הרשות אם הושגו יעדי האסדרה והאם נדרשים בה תיקונים נוספים, בהתאם לסעיף 24 לחוק עקרונות האסדרה, התשפ"ב-2021.

משמעויות מעשיות - מה מומלץ לבדוק כבר עכשיו

1. **תכנון המתקן והיקף הקרקע.** במכסה השנייה הספק המודולים (DC) חייב להיות לפחות בגובה גודל החיבור. פרויקטים שתוכננו עם רכיב פוטו-וולטאי "רזה" ואגירה גדולה יידרשו להגדיל את שטח הפאנלים - ובמיזמים על קרקע חקלאית (אגרו-וולטאי) משמעות הדבר היא שטח קרקע גדול יותר, נספח חקלאי רחב יותר ותיאום מול רמ"י ומוסדות התכנון. מומלץ לבחון את התאמת ההסכמים הקיימים (היקף השטח, אופציות על שטחים נוספים והתמורה) לדרישה החדשה.
2. **החלטה אסטרטגית למחזיקי סקרי חיבור.** יזם המחזיק בסקר חיבור מהמכסה הראשונית שטרם קיבל אישור תעריף צריך לבחון האם לעדכן את נתוני המתקן (ולשמור על מקומו

- בתור, ללא החזר וללא הארכת מועד) או לוותר על ההתחייבות ולקבל החזר של 90%.
- הבחירה משליכה ישירות על ההסכמים מול בעלי הקרקע ועל לוחות הזמנים שנקבעו בהם.
3. **הכנסות בתקופת המגבלה ותמורה לבעלי הקרקע.** מקדמי ההתאמה המופחתים והיעדר פיצוי על אנרגיה לא מיוצרת משנים את תזרים ההכנסות של מתקנים מוגבלים בשנים הראשונות להפעלה. בהסכמים שבהם התמורה לשוב או לבעל הקרקע נגזרת מההכנסות - יש לבחון כיצד מוגדרות "הכנסות המתקן", האם נקבע תשלום מינימום, וכיצד מטופלת תקופת המגבלה. יזמים נדרשים לעדכן את המודל הפיננסי ולהיערך לדרישות המממנים.
4. **בירור המגבלות מול מנהל המערכת.** לאור הנחיית הרשות, מומלץ למחזיקי סקרי חיבור הכוללים מגבלות לפנות למנהל המערכת בבקשה להבהרת המגבלות ומשמעויותיהן, ולתעד את ההבהרות כבסיס להחלטות המסחריות ולמשא ומתן מול בעלי הקרקע והמממנים.
5. **אישור תחרותיות.** בפרויקטי אגירה (עצמאיים ומשולבים) יש להביא בחשבון את הצורך באישור תחרותיות כתנאי לסגירה פיננסית, ולשלב את ההליך בלוחות הזמנים ובתנאים המתלים שבהסכמים.
6. **לוחות זמנים.** המכסה השנייה מוגבלת בזמן (30.6.2028) ובהיקף, ומיועדת למתקנים בהליכי ייזום מתקדמים. פרויקטים בשלבי תכנון מוקדמים צריכים לבחון את סיכויי הכניסה למכסה, ואת הצורך בהתניית ההסכמים בקבלת אישור תעריף.

סיכום

החלטה 75104 מכפילה את היקף המכסה למתקני אנרגיה מתחדשת בחיבור לרשת ההולכה, אך לצד זאת מחדדת את הדרישות התכנוניות (יחס PV לגודל חיבור של 1 לפחות) ומעגנת לראשונה הפחתה מכומתת של מקדמי ההתאמה למתקנים הכפופים למגבלות הזרמה וטעינה - גם במכסה הראשונית. לכל אחד מרכיבים אלה השלכה ישירה על היקף הקרקע הנדרש, על כלכלת הפרויקט ועל חלוקת הסיכונים בהסכמים בין היזמים לבין הישובים ובעלי הקרקע.

קישור להחלטה 75104 (ההחלטה המלאה) - [כאן](#)

קישור לנספח - תיקון אמת מידה 85ב ולוח תעריף 1-6.5 - [כאן](#)

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה בעניין זה.

יניב בירנבאום, עו"ד

דוא"ל: yanivb@ek-

lawyers.com